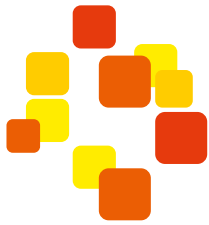

E-biuletyn jest współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

BIAŁOSTOCKI OBSZAR FUNKCJONALNY

Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego jest stowarzyszeniem gmin, powołanym w celu wspierania idei samorządności lokalnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji. Stowarzyszenie BOF zostało zarejestrowane 13 stycznia 2014 roku. W jego skład wchodzi: stolica województwa podlaskiego – miasto Białystok oraz 9 gmin należących do powiatu białostockiego, w tym gminy miejsko-wiejskie: Choroszcz, Czarna Białostocka, Łapy, Supraśl, Wasilków, Zabłudów oraz gminy wiejskie: Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Turośl Kościelna.

Stowarzyszenie
Białostockiego
Obszaru
Funkcjonalnego

BIAŁYSTOK
CHOROSZCZ
CZARNA BIAŁOSTOCKA
DOBRZYNIOWO DUŻE
JUCHNOWIEC KOŚCIELNY
ŁAPY
SUPRAŚL
TUROŚL KOŚCIELNA
WASILKÓW
ZABŁUDÓW

spis treści

1. Wstęp
2. Bony antywirusowe dla przedsiębiorców
3. Projekty nadzwyczajne – antycovidowe
4. Budujemy nowoczesne przedszkola
5. Epi-Centrum Nauki w centrum pandemii
6. W trosce o dobry klimat CEO
7. W drodze do zeroemisyjności URB-EN-Pact
8. Wspieramy przedsiębiorczość ACCESS
9. W poszukiwaniu rozwiązań nie tylko dla rowerzystów EU-CYCLE
10. W poszukiwaniu Perł BOF „Razem otwieramy granice”
11. Przedszkole w Choroszczy z „Dobrym startem”
12. Kraina Marzeń w Czarnej Białostockiej
13. Podnoszenie kompetencji cyfrowych w Dobrzyniewie Dużym
14. Nowe możliwości społeczności w gminie Juchnowiec Kościelny
15. Centrum przesiadkowe wizytówką łap
16. Inwestycje w gminie Supraśl
17. Ekologiczna gmina Turośń Kościelna
18. Słoneczne przedszkole w ekologicznym Wasilkowie
19. Dobry start przedszkolaków z Zabłudowa

wstęp

Rok 2020 to rok szczególny, gdy nowego znaczenia nabrały dwa słowa „bezpieczeństwo” i „zdrowie”. Na skutek trwającej na całym świecie pandemii koronawirusa w naszych działaniach musieliśmy zmienić priorytety. Najważniejsze stało się właśnie zapewnienie bezpieczeństwa i ochrona zdrowia naszych mieszkańców. Stąd też wprowadzane kolejne zmiany w budżetach naszych miast i gmin, kolejne nowelizacje i poszukiwanie środków na wsparcie szpitali, szkół, przedszkoli i mieszkańców, a także prowadzonych przez nich firm. W Stowarzyszeniu Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego także przygotowaliśmy szereg działań antycovidowych. W ramach naszej „tarczy antykryzysowej” wykorzystując dostępne fundusze europejskie przygotowaliśmy wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Podlaskiego projekt „Bon antywirusowy”. To część działania „Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej BOF”, choć w dzisiejszych czasach mówić należałoby o „utrzymaniu atrakcyjności gospodarczej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego”.

Postanowiliśmy także wesprzeć nasze placówki edukacyjne, by zapewnić im funkcjonowanie podczas pandemii – przygotowujemy realizowany w trybie nadzwyczajnym specjalny projekt partnerski dla szkół. *Chcemy, by pieniądze mogły zostać przeznaczone m.in. na zakup środków i urządzeń dezynfekujących, zakup środków ochrony indywidualnej, zakup sprzętu do nauczania zdalnego i hybrydowego, zakup licencji na programy do nauczania zdalnego i hybrydowego, szkolenia dla nauczycieli w tym zakresie. Specjalne wsparcie trafi także do Szpitala Miejskiego w Białymstoku. W naszym tegorocznym Biuletynie chcemy pokazać, jakie działania podejmowały poszczególne gminy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, by chronić zdrowie i wspierać poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, na tyle na ile w tym trudnym pandemicznym czasie jest to możliwe.*

*Na poczucie bezpieczeństwa składa się wiele czynników: w dzisiejszym czasie to przede wszystkim zdrowie. Działaniom prozdrowotnym służą podejmowane od lat przez nasze Stowarzyszenie i nasze gminy **inicjatywy służące ochronie środowiska i spowalnianiu zmian klimatu oraz wprowadzaniu na naszym terenie na szerszą skalę odnawialnych źródeł energii**. Poczucie bezpieczeństwa to także stabilność ekonomiczna, czyli przede wszystkim zapewnienie pracy mieszkańcom oraz możliwości funkcjonowania i rozwoju lokalnych firm – podkreśla dr hab. Dorota Perło, dyrektor Biura Zarządu Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.*

Bony antywirusowe dla przedsiębiorców

98 przedsiębiorców otrzymało bony antywirusowe. Do lokalnych przedsiębiorstw trafi, w tym trudnym czasie pandemii, około 7,5 mln zł. Projekt grantowy pn. „Bon Antywirusowy” ma chronić wartościową, utrwaloną tkankę gospodarczą Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

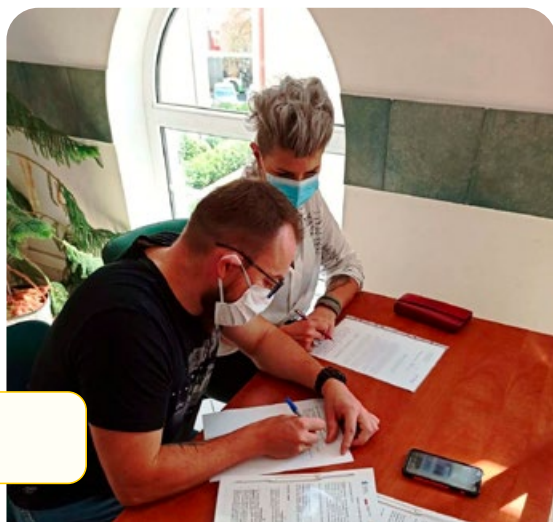
Realizowany jest przez Podlaską Fundację Rozwoju Regionalnego w ramach działania *Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej BOF* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 ze środków Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Celem projektu jest wsparcie przedsiębiorstw, które w wyniku pandemii COVID-19, muszą sprostać szczególnym, negatywnym uwarunkowaniom prowadzenia działalności, takim jak: zakaz, bądź ograniczenie prowadzenia działalności wynikający z przepisów prawa, dodatkowy reżim sanitarny, absencja pracowników, ograniczenie możliwości logistycznych i transportowych, trudności w zaopatrzeniu, a także wzrost cen surowców, materiałów, usług obcych, zatory płatnicze, wstrzymanie inwestycji, ograniczenie popytu na niektóre dobra i usługi.

W ramach projektu powstał fundusz grantów, które są powierzane przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (gminy: Białystok, Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna, Wasilków i Zabłudów), na dostosowanie do funkcjonowania w czasie epidemii, reżimu sanitarnego oraz specyficznych uwarunkowań rynkowych. Pieniądze mogą być przeznaczone na reorganizację, doposażenie i zmianę procesów operacyjnych w przedsiębiorstwie w celu ochrony pracowników i klientów, dywersyfikację lub zmianę profilu działalności, wprowadzenie do oferty nowego produktu lub usługi w odpowiedzi na zmiany popytowe.

Przedsiębiorcy mogą wykorzystać pieniądze z grantów na zakup wyposażenia (np. środki ochrony indywidualnej i zbiorowej), środków trwałych (np. maszyn i urządzeń) oraz wartości niematerialnych (np. oprogramowania). Maksymalne wsparcie to 100 tys. zł, jako refundacja 90% poniesionych wydatków.

Wsparcie finansowe kierowane jest do firm, które do czasu wybuchu pandemii, prowadziły stabilną, konkurencyjną i rentowną działalność. Niestety teraz, z powodu kryzysu i utrudnień w prowadzeniu działalności, notują kilkudziesięcioprocentowe spadki sprzedaży. Bony antywirusowe pozwolą im nie tylko przetrwać najbliższe miesiące, ale także dostosować ofertę i organizację pracy do ekstremalnie trudnej sytuacji, wywołanej zagrożeniem epidemicznym. W tym przypadku walczymy także o ochronę ponad 1300 miejsc pracy – podsumowuje Marek Dźwigaj wiceprezes Podlaskiej Fundacji Rozwoju Regionalnego.

Projekty nadzwyczajne – antycovidowe

*W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 planowane są do realizacji dwa projekty w trybie nadzwyczajnym, mające na celu ograniczenie negatywnych skutków pandemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Są to **Wsparcie szkół Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego związane z ograniczaniem skutków pandemii COVID-19** oraz **Wsparcie Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku związane z ograniczaniem skutków pandemii COVID-19**.*

W związku z panującą sytuacją epidemiczną w Polsce oraz koniecznością prowadzenia nauczania w trybie zdalnym, wsparcia potrzebują szkoły podstawowe i ponadpodstawowe na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Konkretna pomoc finansowa trafi do placówek oświatowych, których organami prowadzącymi są jednostki samorządu terytorialnego: Białystok, Choroszcz, Czarna Białostocka, Dobrzyniewo Duże, Juchnowiec Kościelny, Łapy, Supraśl, Turośń Kościelna, Wasilków, Zabłudów, a także powiat białostocki.

Realizacja projektu przez Stowarzyszenie BOF planowana jest w formule projektu partnerskiego z gminami będącymi członkami Stowarzyszenia BOF oraz Starostwem Powiatowym w Białymstoku. Podział środków zgodnie z Uchwałą nr 30/2020 Zarządu Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego z dnia 8 października 2020 r. na poszczególne jednostki samorządu terytorialnego zostanie dokonany proporcjonalnie do liczby uczniów – zapowiada Dorota Mierzyńska – zastępca dyrektora Biura Zarządu Stowarzyszenia BOF.

W ramach projektu możliwy będzie zakup sprzętu do nauczania zdalnego i hybrydowego, licencji na programy do nauczania zdalnego i hybrydowego, środków i urządzeń dezynfekujących, środków ochrony indywidualnej. Pieniądze będą mogły zostać wydane na szkolenia dla nauczycieli dotyczące nauczania zdalnego i hybrydowego, a także na podniesienie świadomości bezpieczeństwa sanitarnego i odpowiedzialności za tworzenie bezpiecznego środowiska pracy szkoły w warunkach epidemii COVID-19. Sfinansowane będą mogły być proste remonty, przebudowy oraz adaptacje pomieszczeń, które należy dostosować do obecnej sytuacji epidemicznej.

W szkołach planowanych do objęcia projektem przeprowadzona została analiza potrzeb. Działania w projekcie pozwolą na dostosowanie placówek oświatowych do zasad funkcjonowania w sytuacji pandemii i przyczynią się do niwelowania negatywnych skutków pandemii – tłumaczy Dorota Mierzyńska.

W związku z panującą sytuacją epidemiczną w Polsce i koniecznością działań związanych z przeciwdziałaniem, zapobieganiem i zwalczaniem COVID-19 zaplanowano również wsparcie Samodzielnego Szpitala Miejskiego im. PCK w Białymstoku. Celem tego projektu jest ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia choroby COVID-19 poprzez zakup sprzętu medycznego i wyposażenia dedykowanego walce z pandemią na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. W Samodzielnym Szpitalu Miejskim im. PCK w Białymstoku przeprowadzono analizę potrzeb i w projekcie zaplanowano zakup sprzętu medycznego i wyposażenia zgodnie z katalogiem dopuszczalnych zadań najbardziej kluczowych dla skutecznej walki z pandemią, opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia. Zakres interwencji, zgodnie z wymogiem planowania i przygotowywania tego typu inwestycji, został uzgodniony w porozumieniu z Wojewodą Podlaskim.

Budujemy nowoczesne przedszkola

Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego realizuje działania na rzecz zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na obszarze BOF.

W ramach dotychczasowych naborów dofinansowano działania inwestycyjne w 9 obiektach przedszkolnych na terenie 6 gmin BOF o łącznym potencjale 1570 miejsc.

Powstało 610 nowych miejsc wychowania przedszkolnego, zaś dodatkowymi zajęciami zwiększającymi szanse edukacyjne objęto 1232 przedszkolaków. Dzięki dofinansowaniu z EFS aż 90 nauczycieli przedszkolnych uzyskało nowe kwalifikacje lub nabyło kompetencje w swoim zawodzie.

Skala efektów w zakresie dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na obszarze BOF stale rośnie – podsumowuje dyrektor Biura Zarządu BOF Dorota Perło.

Działamy na rzecz zwiększenia dostępności do różnych form wychowania przedszkolnego, dlatego wspieramy nasze gminy w zakresie zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w ramach BOF i jednocześnie w rozwoju infrastruktury przedszkolnej na tym terenie. Największe szanse na wsparcie i realizację w ramach ogłaszanych konkursów mają placówki w gminach o największym zapotrzebowaniu na edukację przedszkolną oraz takie projekty, które w największym stopniu przyczynią się do zwiększenia stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej. W ramach części infrastrukturalnej projektu zintegrowanego preferowane są modernizacje i adaptacje istniejących już obiektów. Dofinansowanie budowy nowych – możliwe jest jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania istniejących budynków – mówi Agnieszka Świdorska ze Stowarzyszenia BOF.

W procedurze konkursowej, w dotychczasowych naborach, wybrano do realizacji następujące projekty zintegrowane (dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego):

1. **Przyjaciele dzieci** – nowe przedszkole w Grabówce – realizowane przez gminę Supraśl;
2. **Bajkowe przedszkole – atrakcyjne dla wszystkich dzieci** oraz **Przedszkola Marzeń** – 2 projekty realizowane przez gminę Juchnowiec Kościelny w 3 przedszkolach;
3. **Przedszkole dobre na start** – realizowane przez gminę Zabłudów;
4. **Nowoczesne Przedszkole Słoneczne** w Wasilkowie (dwa obiekty);
5. **Przygotowanie przedszkola Kraina marzeń** w Czarnej Białostockiej do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym;
6. **Dobry start** – edukacja przedszkolna w gminie Choroszcz.

W roku szkolnym 2019/2020 do użytku oddano przedszkole w Czarnej Białostockiej.

W listopadzie 2020 roku przyjmowane były kolejne wnioski o dofinansowanie projektów zintegrowanych, których celem jest zwiększenie stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej na terenie BOF. Całkowita kwota przeznaczona na ten konkurs to 4 mln złotych (w tym: wsparcie finansowe w ramach EFS: 1,5 mln oraz EFRR: 2,5 mln zł). Dofinansowanie można uzyskać na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w ośrodkach istniejących lub tworzenie nowych ośrodków na obszarach gmin o największym zapotrzebowaniu na edukację przedszkolną, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami. Dostosowywane do potrzeb przedszkolaków z niepełnosprawnościami mogą być też istniejące placówki, a także finansowane zajęcia specjalistyczne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy np. gimnastyka korekcyjna, zajęcia edukacyjne językowe i matematyczne, zajęcia kształtujące postawę przedsiębiorczą i kreatywną u dzieci. Rozstrzygnięcie konkursu planowane jest na marzec 2021 roku.

Epi-Centrum Nauki w centrum pandemii

” 130 stanowisk, dwie odrębne strefy, specjalnie przygotowane laboratoria, edukacja i zabawa dla całych rodzin - 29 sierpnia 2020 otwarte zostało oficjalnie Epi-Centrum Nauki w Białymstoku. To inwestycja zrealizowana przez Białostocki Park Naukowo-Technologiczny w ramach projektu Laboratorium Młodego Mistrza i Odkrywcy.

Projekt ten został zapisany w „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020” w działaniu 2.5 *Rozwój kształcenia ogólnego dzieci i młodzieży, w poddziałaniu Rozwój infrastruktury instytucji popularyzujących naukę i innowacje*. Beneficjentem projektu jest Miasto Białystok, całkowita wartość inwestycji to 25,4 mln zł, z czego 17,4 mln zł to dotacja z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Epi-Centrum Nauki mieści się na terenie Stadionu Miejskiego w Białymstoku. Składa się z 2 odrębnych przestrzeni. Pierwsza z nich to Strefa Małego Odkrywcy – kolorowa przestrzeń edukacyjna przeznaczona przede wszystkim dla dzieci w wieku od 3 do 10 lat. Druga strefa to Wystawa Główna – tu znajduje się niemal 100 stanowisk doświadczalnych oraz 3 laboratoria: robotyki, energetyki i elektromobilności.

Warto dodać, że w trosce o bezpieczeństwo zwiedzających wszystkie eksponaty oraz powierzchnie często dotykane zostały pokryte specjalną, aktywną powłoką nanotytanową. Ta działająca na zasadzie fotokatalizy substancja tworzy antybakteryjną, antywirusową i grzybobójczą powierzchnię aktywną przez minimum 12 miesięcy.

Otworzyliśmy nasze centrum w trudnym czasie pandemii. Dołożyliśmy wszelkich starań, aby odwiedzający czuli się w nim bezpiecznie. We wrześniu i październiku 2020 roku odwiedziło nas ponad dwa tysiące osób. – mówi Anna Daszuta-Zalewska – dyrektor Białostockiego Parku Naukowo-Technologicznego, który stworzył Epi-Centrum Nauki.

Białostocki Park Naukowo-Technologiczny doceniony został w konkursie **Kryształy Zamówień Publicznych** za utworzenie Epi-Centrum Nauki – ośrodka popularyzującego wiedzę, innowacje, rozwój myśli technicznej i nowoczesne technologie.

Konkurs organizowany przez redakcję miesięcznika „Przetargi Publiczne” służyć ma promocji i upowszechnianiu stosowania najlepszych zasad i praktyk w dziedzinie zamówień publicznych, zarówno po stronie zamawiających, jak i wykonawców. Niezależne grono ekspertów ocenia poprawność procesu realizacji zamówienia od chwili jego ogłoszenia oraz jakość wykonania, która jest dowodem na pozyskanie publicznych pieniędzy.

To pierwsze tak duże centrum naukowe we wschodniej części Polski, w którym naukę poznawać można poprzez eksperymentowanie i zabawę. Jednym z głównych zadań Epi-Centrum Nauki jest rozwijanie zainteresowania naukami technicznymi i przyrodniczymi, oraz wzbogacanie wiedzy zdobywanej w procesie edukacji szkolnej.

W trosce o dobry klimat

Od lutego 2019 roku Stowarzyszenie BOF realizuje projekt pod nazwą „Establishment of a Competence Centre for renewable energy and energy efficiency in the Podlasie region: the counties of Hajnówka and Białystok”, którego celem jest utworzenie Centrum Energii Odnawialnej. Działania prowadzone są w partnerstwie z Powiatem Hajnowskim, a liderem jest niemiecka organizacja pozarządowa o nazwie Energievision Frankenwald. Projekt otrzymał wsparcie z Europejskiej Inicjatywy Ochrony Klimatu EUKI oraz Ministerstwa Ochrony Środowiska, Przyrody i Bezpieczeństwa Nuklearnego Niemiec.

Utworzyliśmy niezależne centrum doradztwa w zakresie odnawialnych źródeł energii, które wspiera nie tylko samorządy i instytucje, ale i przedsiębiorstwa, i osoby prywatne. W ramach spotkań z niezależnymi ekspertami możliwe jest wykonanie analizy energetycznej i uzyskanie informacji dotyczącej najefektywniejszych metod oszczędzania i pozyskania energii, czy termomodernizacji budynków. Organizowane były także szkolenia dotyczące instalacji fotowoltaicznych zarówno dla instalatorów, jak i mieszkańców.

Opracowane zostały raporty dotyczące zużycia energii oraz emisji zanieczyszczeń w poszczególnych budynkach komunalnych na obszarze powiatu białostockiego.

Naszym celem jest wsparcie rozwoju energii odnawialnej i efektywności energetycznej w gminach powiatów białostockiego i hajnowskiego oraz edukacja społeczeństwa na temat korzyści z wdrażania OZE. Korzystamy przy tym z doświadczeń partnera niemieckiego w zakresie stosowanych rozwiązań energetycznych, działalności agencji energetycznych i tworzenia gmin bioenergetycznych. Niewątpliwe korzyści dla gmin, mieszkańców i instytucji na terenie BOF to uzyskanie niezależnej informacji na temat zalet stosowania OZE, nieodpłatna ocena stanu budynku pod kątem aktualnego zużycia energii oraz proponowanych rozwiązań energooszczędnych, oraz doradztwo w zakresie pozyskania dofinansowania na działania z zakresu odnawialnych źródeł energii – opowiada Katarzyna Poskrobko, kierująca Centrum Energii Odnawialnej.

W drodze do zeroemisyjności

Lokalna Grupa URBACT (LGU) powołana została 27 listopada 2020 r. LGU pełnić będzie rolę ekspercko-konsultacyjną w procesie planowania działań prowadzących obszar BOF do zeroemisyjności do roku 2050 (Zero Net Territory). To cel realizowanego przez Stowarzyszenie BOF międzynarodowego projektu URB-EN-Pact (Program URBACT III). W projekcie biorą udział: Clermont Métropole (Francja) – lider projektu, CIM Alto Minho (Portugalia), Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (Polska), Galati (Rumunia), Palma di Montechiaro (Włochy), Metropole Normandie (Francja), Elefsina (Grecja), Tampere (Finlandia).

Urban Energy Pact zakłada wypracowanie lokalnych planów działań prowadzących do tego, aby obszary miast partnerskich stały się do roku 2050 terytoriami o zerowym zużyciu energii netto (Zero Net Energy Territory). Będzie to możliwe poprzez stopniowe redukcje tradycyjnych źródeł energii i dostarczanie energii pochodzącej z OZE oraz wdrażanie tzw. pętli energetycznych, z których korzystać będą mogli wszyscy beneficjenci lokalnej gospodarki obiegu zamkniętego. Wprowadzone powinny zostać zmiany w sposobach konsumpcji energii na obszarach metropolitalnych. Kolejny punkt to wdrażanie rozwiązań opierających się na produkcji energii z OZE. Ważne jest także znalezienie odpowiednich sposobów przechowywania energii i jej późniejszej dystrybucji, a także wzmocnienie powiązań między produkcją a konsumpcją energii. W naszych działaniach zaplanowanych do sierpnia 2022 roku stawić będzie także na podnoszenie świadomości ekologicznej oraz rozwijanie przedsiębiorczości energetycznej – tłumaczy Anna Augustyn – koordynująca projekt URB-EN-Pact.

Efektym finalnym projektu będzie opracowanie przez każdego z partnerów projektu zintegrowanego planu działań. W skład Lokalnej Grupy URBACT weszli przedstawiciele takich instytucji jak: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych, Politechnika Białostocka, Wodociągi Białostockie, Spółka Lech, Enea, Białostocki Park Naukowo-Technologiczny, Urząd Miejski w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego oraz przedsiębiorcy.

Warto dodać, że partnerzy projektu URB-EN-Pact spotkali się online 25-26 listopada 2020 roku, by pokazać dobre praktyki stosowane przez miasta europejskie w zakresie włączania mieszkańców do procesu osiągnięcia zeroemisyjności. Prezentowane były m.in. innowacyjne narzędzia, które można wykorzystać, aby aktywnie włączyć mieszkańców do zarządzania miastem.

Wspieramy przedsiębiorczość

” Szkolenia dotyczące dobrych praktyk w zakresie zakładania przedsiębiorstw, konsultacje z zakresu przedsiębiorczości, kampania informacyjna i specjalny praktyczny poradnik – to tylko niektóre cele polsko-litewskiego projektu realizowanego od czerwca 2020 r. pod nazwą ACCELERATION OF BUSINESS SUPPORT ECOSYSTEM. ACCESS współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020. Całkowity budżet projektu: to prawie 700 tysięcy euro.

Celem projektu ACCESS jest poprawa usług wspierania biznesu na Litwie (w Kownie i okręgu mariampolskim) oraz w Polsce (w regionie suwalskim i białostockim). Partnerzy projektu to ze strony polskiej: Politechnika Białostocka i Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz ze strony litewskiej: Politechnika Kowieńska, a także Kowieńska Izba Handlowo-Przemysłowa i Rzemieślnicza.

W grudniu zaplanowane zostały szkolenia z na temat „Generowania idei biznesowych w obszarze sektora ICT”. Uczestnicy, dzięki spotkaniu z ekspertem, poznawali dobre praktyki rozwijania przedsiębiorczości w sektorze ICT. Dowiadawali się, jak wzmocnić kreatywność w poszukiwaniu pomysłu na biznes w branży ICT, jak tworzyć firmę. To działanie skierowane zarówno do doświadczonych przedsiębiorców, jak i osób zatrudnionych, szukających nowych możliwości rozwoju, czy ludzi młodych wkraczających na rynek pracy.

Dodatkowo mieszkańcy Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji z zakresu przedsiębiorczości. Oferujemy profesjonalne doradztwo osobom, które planują rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej i potrzebują wsparcia w tym zakresie.

Interreg
Lietuva-Polska
European Regional Development Fund

ACCESS

[link BOF](#)

[spis treści](#)

Podczas spotkania z doradcą poznać można podstawową wiedzę biznesową, zasady funkcjonowania rynku, jak również zidentyfikować własne predyspozycje do prowadzenia danego przedsięwzięcia biznesowego. Szczególny nacisk kładziony jest na takie zagadnienia: jak m.in. opracowanie biznesplanu, aplikowanie o środki finansowe i pozyskiwanie wsparcia z funduszy Seed Capital, tworzenie strategii marketingowych i strategii rozwoju firmy oraz współpraca z instytucjami otoczenia biznesu.

W czasie pandemii bezpłatne doradztwo odbywa się zarówno w formie zdalnej, jak i osobiście.

W ramach projektu ACCESS przeprowadzona zostanie także kampania informacyjna na temat przedsiębiorczości oraz opracowany poradnik pt. „Practice guide how to accelerate business support organizations”.

ACCESS to szczególny projekt bowiem pozwala na rozwijanie kompetencji przedsiębiorczych, które powszechnie uznaje się za kluczowe w rozwoju osobistym (zarówno prywatnym, jak i zawodowym) każdego człowieka oraz w rozwoju społeczno-gospodarczym. Ma on szczególne znaczenie także w naszym regionie, gdzie strategicznym celem polityki społeczno-gospodarczej jest dynamizacja procesów rozwojowych dla podnoszenia poziomu i jakości życia naszych mieszkańców. Im więcej postaw i inicjatyw przedsiębiorczych, tym większe szanse na wyższej jakości miejsca pracy, jak również samozatrudnienie – mówi kierująca projektem dr Anna Augustyn.

W poszukiwaniu rozwiązań nie tylko dla rowerzystów

Cycling for development, growth and quality of life in European regions (EU CYCLE) – projekt pod takim tytułem realizuje od sierpnia 2019 r. Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego wraz z europejskimi partnerami. Obok BOF w EU CYCLE współdziałają: West Pannon – lider (Węgry), ECF – European Cyclists Federation (Belgia), Region of Apulia (Włochy), Euregio Rhine-Waal (Niemcy).

Projekt wart ponad 1 milion euro współfinansowany jest ze środków Interreg Europe. Powstał w celu jak najlepszego wspierania dostępnych w Europie, innowacyjnych rozwiązań związanych z transportem rowerowym.

Dążymy do usprawnienia wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego dotyczących przejścia na gospodarkę niskoemisyjną. Poprawiając wdrażanie instrumentów polityki regionalnej, celem EU CYCLE jest wniesienie znaczącego wkładu w dekarbonizację transportu poprzez promowanie transportu rowerowego jako zrównoważonego, niskoemisyjnego sposobu przemieszczania się na obszarach miejskich. Rower powinien być jak najczęściej wykorzystywany podczas dojazdu do pracy zarówno w mieście, jak i na wsi. Nie bez znaczenia jest także rozwijanie turystyki rowerowej, co znacznie przyspiesza rozwój wielu regionów – tłumaczy Adrian Kurza, kierujący projektem EU CYCLE.

Wśród celów szczegółowych można wskazać zwiększenie roli i potencjału regionalnych interesariuszy we wdrażaniu projektów związanych z transportem rowerowym. Chcemy wzmocnić współpracę samorządów i organizacji rowerowych, by działania na poziomie regionalnym były bardziej skoordynowane. Kolejny cel to poprawa efektywności inwestycji wspierających transport rowerowy, poprzez wymianę doświadczeń i wpływ na odpowiednie instrumenty polityki regionalnej – dodaje Adrian Kurza.

Partnerzy dzielą się swoimi doświadczeniami dotyczącymi takich tematów jak: regionalny ruch rowerowy, turystyka rowerowa, ruch rowerowy w miastach, intermodalność, połączenia miejsko-wiejskie, współpraca terytorialna w zakresie ruchu rowerowego. EU CYCLE zakłada także zwiększenie możliwości pełnego i skutecznego wykorzystania dostępnych funduszy, w celu wypracowania wysokiej jakości projektów rowerowych.

W poszukiwaniu Perł BOF

” **Od kwietnia 2020 roku Stowarzyszenie BOF, jako lider, prowadzi projekt: Razem otwieramy granicę / We open border together / Открываем границу вместе. Partnerem jest Brzeski Uniwersytet Państwowy im. Aleksandra Puszkina na Białorusi (w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020).**

Główny cel to poprawa wizerunku i atrakcyjności turystycznej Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego oraz Obwodu Brzeskiego poprzez promocję produktów turystycznych opartych na kulturze lokalnej i zachowaniu dziedzictwa historycznego regionów. W konsekwencji ma to przynieść wymierne korzyści polegające na zwiększeniu ruchu turystycznego pomiędzy Polską i Białorusią – mówi Agnieszka Świderska, kierownik projektu Razem Otwieramy Granicę.

Projekt ukierunkowany jest na podniesienie kwalifikacji organizatorów ruchu turystycznego oraz stworzenie i jednoczesne wypromowanie nowych produktów turystycznych na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego i Strefy Turystyczno-Rekreacyjnej „Brześć”. W efekcie ma to przyczynić się do zwiększenia podaży i popytu na turystykę przygraniczną.

Zaplanowano opracowanie i promocję wizerunkowego produktu turystycznego „Perły BOF” oraz powstanie dwóch nowych szlaków turystycznych promujących dziedzictwo narodowe na Białorusi. „Perły BOF” mają na celu wykorzystanie istniejących obiektów historycznych, tradycji lokalnych i wydarzeń kulturalnych, by stworzyć jeden, spójny szlak tematyczny na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Po stronie białoruskiej powstanie trasa turystyczna „Wspólne dziedzictwo” oraz szlak kajakowy „Tajemnice rzeki Lesnaya” (z Puszczy Białowieskiej do Brześcia).

W ramach projektu stworzone zostaną strategie rozwoju transgranicznego produktu turystycznego (w BOF i w Strefie „Brześć”), które będą ze sobą spójne pod kątem celu głównego i będą podstawą do podejmowania dalszych działań oraz kontynuowania podjętej współpracy transgranicznej.

Ekspert od promocji turystyki i tworzenia produktu turystycznego, dr Romuald Ziółkowski z Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej podkreśla, że w przypadku województwa podlaskiego największy potencjał mają formy turystyki bazujące na walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego. Istotne w tym stwierdzeniu jest to, że w strategii rozwoju województwa podlaskiego przyjętej do roku 2030, zapisane wspieranie rozwoju turystyki będzie bazowało na walorach przyrodniczych i dziedzictwie kulturowym. To z kolei wskazuje obszary, w których należy poszukiwać, budować i rozwijać produkty turystyczne BOF. W opracowanej strategii stwierdzono, że bogactwo historycznego dziedzictwa oraz duża liczba imprez prezentujących wielokulturowość są podstawą do rozwoju turystyki kulturowej. Stąd moje poszukiwania kulturowych pereł Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Na etapie budowania produktu wizerunkowego BOF dr Ziółkowski poszukiwał spójności oferty turystycznej dla 10 gmin.

Starłem się odnaleźć charakterystyczne walory i atrakcje turystyczne, które z osobna mogą eksponować ciekawą historię, miejsca, wydarzenia lub obiekty charakterystyczne dla każdej z gmin - połączone ze sobą utworzą harmonijny obszarowy produkt turystyczny. Produkt, którego zwiedzanie może zostać rozłożone w czasie, być realizowane w postaci tematycznego szlaku turystycznego lub jako przyczynek do głębszej eksploracji turystycznej wybranej gminy. Produkt, który zachęca zarówno do odkrywania historii, kultury i przyrody na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, a jednocześnie może zainspirować turystę do pogłębiania doświadczeń turystycznych na terenie jednej, wybranej gminy. Wreszcie taki produkt, który staje się początkiem ciekawej podróży turystycznej, inspirowanie do powrotu, do odkrywania kolejnych kart bogatego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego tych terenów, a nie jest jedynie zakończeniem tej wyprawy. W efekcie zaproponowałem 10 produktów, które - w pewnej perspektywie czasowej - mogą stać się jednym, spójnym produktem wizerunkowym. Wyłonione produkty kluczowe zostały zgrupowane w trzy kategorie. Zaproponowane zostały również ich nazwy, uwzględniające charakter produktów, spójność tematyczną i czas potrzebny na zwiedzanie. Są to: barokowy BOF (miasto Białystok i gmina Choroszcz), domy i dwory (gminy: Łapy, Juchnowiec Kościelny, Supraśl, Turośń Kościelna, Zabłudów) oraz rzemiosło (gminy: Czarna Białostocka, Dobryniewo Duże, Wasilków). Jest to punkt wyjścia zarówno do modyfikacji samego produktu, jak i rozwoju oferty turystycznej – mówi dr Romuald Ziółkowski z Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej.

Przedszkole w Choroszczy z „Dobrym Startem”

” Odkładać pieniądze do skarbonki, budować roboty, oszczędzać prąd i wodę, segregować śmieci, uczyć się pokory i odpowiedzialności, zasad fair play, zwinności i działania jak jedna drużyna – w takie umiejętności wyposażane są przedszkolaki z gminy Choroszcz.

„Dobry start – edukacja przedszkolna w Gminie Choroszcz” – pod takim hasłem w Przedszkolu Samorządowym im. Jana Pawła II w Choroszczy w latach 2019-2021 realizowany jest projekt współfinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. „Dobry start”, ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, choroszczańskiemu przedszkolu pozwolił zwiększyć ofertę o dodatkowych 50 miejsc dla najmłodszych, a z Europejskiego Funduszu Społecznego – umożliwił zakupienie ciekawych materiałów i pomocy dydaktycznych oraz zorganizowanie ciekawych zajęć rozwijających, zarówno dla dzieci, jak i nauczycieli.

Nowe pasje pozwoliła odkryć Akademia Piłkarska. Dzieci opanowały podstawowe umiejętności i elementy techniki oraz poznały zasady gry w piłkę nożną. W zajęciach uczestniczyło osiem 11-osobowych grup; każda odbyła aż 40 godzin szkoleń. Maluchy uczyły się też umiejętności matematycznych, logicznego myślenia, rozwijały matematyczną wyobraźnię i przekonywały się, że bawiąc się można się uczyć. Na zajęciach z matematyki (aż 520 godzin!) wykorzystywane były zakupione w ramach projektu liczydła, liczby magnetyczne, karty pracy, gry planszowe, tablety i klocki. Zdolności informatyczne i kreatywne myślenie wykorzystywane były na zajęciach z robotyki (650 dodatkowych godzin zajęć!). Dzieci budowały roboty oraz, korzystając z tabletek, programowały ich ruchy. W ten sposób przyswajały także zagadnienia z matematyki, biologii, elektroniki czy fizyki. Cierpliwość, wytrwałość, opanowanie, logiczne myślenie rozwijane były na zajęciach szachowych (520 godzin!). Przedszkolaki z Choroszczy uczyły się także przedsiębiorczości (260 godzin) – poznały podstawy małej ekonomii, zasad oszczędzania, nie tylko pieniędzy, ale i wody, energii elektrycznej, żywności, papieru. Na efekty nie trzeba było długo czekać: gdy w łazience przedszkolnej ktoś zostawia niezakręconą wodę albo świecącą się niepotrzebnie żarówkę, dzieci głośno przypominają i interweniują.

W ramach projektu „Dobry start” również nauczyciele mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności i kompetencji zawodowych niezbędnych do pracy z dziećmi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Uczestniczyli w studiach podyplomowych z zakresu pedagogiki specjalnej takich jak: oligofrenopedagogika, terapia pedagogiczna, surdopedagogika, tyflopädagogika, studia podyplomowe z zakresu wczesnego nauczania języka obcego, terapii pedagogicznej z integracją sensoryczną.

Dzieci uczyły się z radością, a dorosłym – zarówno nauczycielom, jak i rodzicom – „Dobry start” uświadomił, iż dzieci potrzebują takiej współczesnej edukacji: atrakcyjnej i przydatnej. Projekt pozwolił przełamać przekonania, że małych dzieci nie da się nauczyć przedsiębiorczości, zagadnień z zakresu ekonomii, gry w szachy itp. Po zakończeniu projektu, przedszkole w Choroszczycy chce kontynuować zajęcia, wykorzystując zakupione pomoce dydaktyczne.

Kraina Marzeń w Czarnej Białostockiej

” Półtora roku trwała realizacja inwestycji pod nazwą „Kraina Marzeń”. To przedszkole wybudowane zostało w latach 90-tych ubiegłego wieku. Dzięki dofinansowaniu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, poddziałania **Infrastruktura edukacyjna na obszarze Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego**, parterowy budynek zyskał **dodatkową powierzchnię i nowoczesny wygląd**.

Z funkcjonalnego przedszkola skorzystać będzie mogło 235 wychowanków – oznacza to 114 miejsc więcej niż do tej pory. Dzięki realizacji projektu zintegrowanego nie tylko rozbudowany został sam budynek, ale i możliwe stało się wydłużenie godzin pracy 3 oddziałów. Dzieci mogą korzystać z rozszerzonej oferty zajęć zwiększających szanse edukacyjne i wyrównujących zdiagnozowane deficyty.

Zmiany w budynku obejmowały przebudowę istniejącej piwnicy, likwidację wewnętrznego patio i budowę w tym miejscu m.in. klatki schodowej, korytarza i szatni. Przebudowana została znaczna część budynku na poziomie parteru, z powiększeniem do granicy uprzednio istniejących tarasów. Dzięki przebudowie dachu powstały dwie nowe sale – do ćwiczeń i zajęć dydaktycznych. Wejście główne do budynku pozostało od strony ul. Jastrzębiej, ale przygotowano dwa dodatkowe – jedno połączone z pochylnią dla osób niepełnosprawnych, drugie - wykorzystywane tylko w sytuacjach zagrożenia. Nowy wygląd i funkcjonalność zyskały sale, łazienki, powstała także specjalna sala sensoryczna. Dodatkowo ze środków własnych gminy wyremontowana została również kuchnia.

Na terenie otaczającym przedszkole powstały 3 place zabaw: dwa małe z nawierzchnią piaskową i jeden duży - z nawierzchnią trawiastą, wyposażone w nowoczesne urządzenia. Z myślą o rodzicach, pracownikach czy też zaopatrzeniu powstały dojścia i dojazdy wraz z parkingiem wewnętrznym.

Remont „przedszkola marzeń” w Czarnej Białostockiej kosztował prawie 6,2 mln zł.

Podnoszenie kompetencji cyfrowych w Dobrzyniewie Dużym

Mobilną Pracownię Komputerową, składającą się z 25 tabletów, otrzymała szkoła w Dobrzyniewie Dużym. Placówka przystąpiła do konkursu ogłoszonego przez Ogólnopolską Sieć Edukacyjną, która zajmuje się instalowaniem i obsługą Internetu dla szkół.

OSE to program publicznej sieci telekomunikacyjnej dającej szkołom dostęp do szybkiego, bezpłatnego i bezpiecznego Internetu. W konkursie mogły wziąć udział szkoły z miejscowości liczących do 50 tysięcy mieszkańców. W województwie podlaskim pracownię otrzymało 21 szkół. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrzyniewie Dużym w maju 2020 r. przyłączony został do szybkiego i bezpiecznego Internetu.

Gmina Dobrzyniewo Duże realizuje projekt pn. „Podniesienie kompetencji cyfrowych wśród uczniów i nauczycieli województwa podlaskiego”. To działanie realizowane w partnerstwie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego z 20 jednostkami samorządu terytorialnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (poddziałanie *Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia ogólnego, ukierunkowanej na rozwój kompetencji kluczowych*). Celem projektu jest zwiększenie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w szkołach, w nauczaniu przedmiotowym, a w konsekwencji – także w życiu codziennym. Prowadzone będą szkolenia dla nauczycieli obejmujące technologie informacyjno-komunikacyjne w nauczaniu przedmiotów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych, a także szkolenia dotyczące robotyki i programowania. Każda szkoła otrzyma mobilną pracownię TIK wyposażoną w komputery przenośne i tablety, niezbędne oprogramowanie, system do prezentacji (tablica interaktywna z rzutnikiem, monitor interaktywny lub rzutnik z ekranem projekcyjnym) oraz roboty edukacyjne. Zaplanowane zostały także zajęcia dodatkowe dla uczniów prowadzone na zakupionym sprzęcie. Wartość projektu to ponad 3,5 mln zł, wartość wkładu własnego partnerów – ok. 350 tysięcy.

Nowe możliwości społeczności w gminie Juchnowiec Kościelny

” W 2020 roku rozpoczęła się realizacja projektu „Nowe możliwości lokalnej społeczności w gminie Juchnowiec Kościelny”, współfinansowanego jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, oś priorytetowa **Infrastruktura dla usług użyteczności publicznej, działanie Rewitalizacja**.

Głównym celem projektu jest wyprowadzenie obszarów: Ignatki-Osiedle, Hołówki Duże, Brończany ze „stanu kryzysowego”, poprzez nadanie im nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do rozwoju tych terenów, w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne.

W październiku 2020 roku zakończone zostało zagospodarowanie terenu we wsi Hołówki Duże – powstało miejsce rekreacji przeznaczone do spotkań i integracji mieszkańców. Rozebrany został budynek dawnej szkoły oraz dwa budynki gospodarcze, powstał obiekt użyteczności publicznej przeznaczony na cele kulturalno-oświatowe wraz z zagospodarowaniem terenu. Mieszkańcy wspólnie z rodzinami mogą korzystać z wielofunkcyjnego boiska, placu zabaw, siłowni zewnętrznej, altany. W kompleksie powstał także nowy budynek gospodarczy, a teren został ogrodzony.

Kompleksowa rewitalizacja nie jest skoncentrowana wyłącznie na rewitalizacji przestrzeni, procesie przebudowy i adaptacji wybranych obszarów czy budynków, ale przede wszystkim na działaniach o charakterze społecznym - na rzecz aktywizacji i integracji społeczno-gospodarczej, ograniczeniu koncentracji ubóstwa. Działania te prowadzić mają do podniesienia jakości życia lokalnych społeczności i poprawy dostępu do usług społecznych.

Centrum przesiadkowe wizytówką Łap

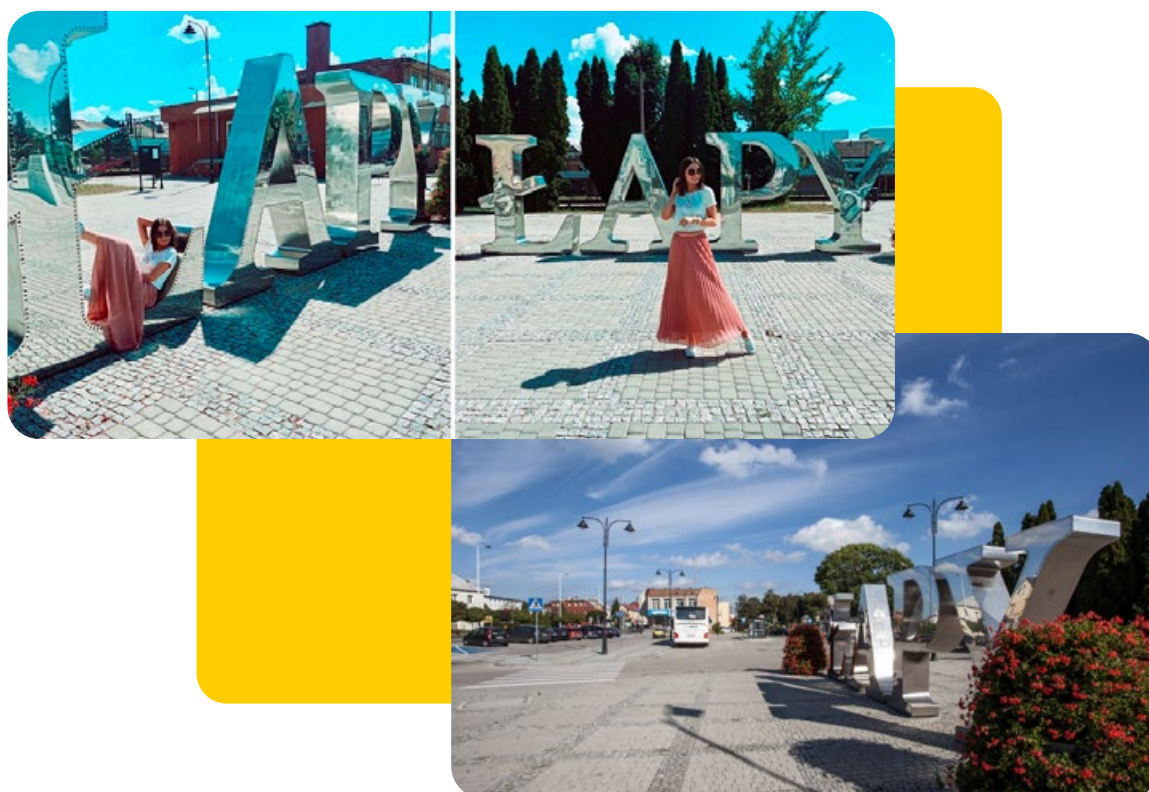
” Na terenie dworca kolejowego i autobusowego w centrum Łap powstało nowoczesne Centrum Przesiadkowe. Inwestycja została dofinansowana z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014-2020 z poddziałania Strategie Niskoemisyjne Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF).

Centrum Przesiadkowe to nowoczesna funkcjonalna infrastruktura, ułatwienie życia dla mieszkańców oraz wizytówka miasta. Podróżni mogą schronić się pod nowymi estetycznymi i funkcjonalnymi wiatami przystankowymi. Kierowcy autobusów mają do dyspozycji plac manewrowy z prawdziwego zdarzenia. Kierowcy samochodów mogą korzystać z 85 miejsc postojowych. Teraz w centrum Łap nie ma już problemu z zaparkowaniem samochodu osobowego – to udogodnienie przygotowane szczególnie dla tych, którzy zostawiają tu samochód i dalej podróżują pociągiem lub autobusem. Jest też wygodny postój przygotowany dla taksówek. Rowerzyści mogą skorzystać z 24 stojaków rowerowych.

Inwestycja odmieniła centrum miasta. Uporządkowana przestrzeń cieszy oczy, zamontowano nowe kosze na śmieci i ławeczki, jest też nowe, stylowe oświetlenie. Dodatkową atrakcją stał się wielkoformatowy napis „Łapy”, przy którym pamiątkowe zdjęcia chętnie robią sobie nie tylko turyści, ale także mieszkańcy, nawet tak znani jak blogerka pochodząca z Łap ALEXDARG (Aleksandra Kondratowicz).

Projektanci nie zapomnieli także o najmłodszych – pojawił się nowy plac zabaw, z którego chętnie korzystają dzieci, maluchy od razu polubiły też wielką lokomotywę. Rodziców cieszy ogrodzenie placu zabaw i ustawione wokół ławeczki. Spacerowicze doceniają z pewnością nowe alejki.

Do tej pory inwestycja kosztowała prawie 4,5 mln zł, wysokość dofinansowania z RPOWP to prawie 81% kosztów kwalifikowanych projektu. Warto dodać, że na 2021 roku zaplanowane zostały kolejne prace wokół Centrum Przesiadkowego w Łapach.

Inwestycje w gminie Supraśl

” Gmina Supraśl zrealizowała projekt zintegrowany pn. „Przyjaciele dzieci – nowe przedszkole w Grabówce” ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Dotacja z Unii Europejskiej i zaangażowane środki własne (w sumie 7,5 mln zł) pozwoliły na wybudowanie nowoczesnego przedszkola wraz z placem zabaw i wyposażeniem. W budynku o powierzchni ponad 1 500 metrów kwadratowych znalazło się 7 sal dydaktycznych, pomieszczenia administracyjne, kuchnia, stołówka, pralnia, sanitariaty, WC. Wybudowane zostało patio, taras, plac zabaw i parking. Dzięki inwestycji można mówić o osiągnięciu zakładanego celu - zwiększeniu zakresu równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej dla 120 dzieci z gminy Supraśl. Kolejnym etapem wsparcia edukacji przedszkolnej realizowanym od 2018 roku było przygotowanie szerokiego wachlarza zajęć dla dzieci: język angielski, szachy, robotyka, przedsiębiorczy przedszkolak, zajęcia umuzykalniające, taniec staropolski i współczesny, Akademia Piłkarska, zajęcia logopedyczne i gimnastyka korekcyjna, także na basenie. Zaplanowane zostały również wspólne warsztaty dla dzieci i rodziców; wyjazdy i wyjścia integracyjne. Ze wsparcia w rozwoju mogło skorzystać 120 dzieci. Na ten cel przeznaczono prawie 1,3 zł mln z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Warto przypomnieć, że w ramach poddziałań Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej BOF samorząd Supraśla zrealizował projekt zintegrowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, pn. „Poprawa dostępności do terenów inwestycyjnych przy ul. Kodeksu Supraskiego”. Dzięki temu udało się przygotować 2,79 ha terenów inwestycyjnych. W ramach projektu zrealizowany został kolejny cel: poprawa warunków prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej poprzez dostępność do terenów inwestycyjnych położonych na terenie gminy Supraśl należących do Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Wybudowanych zostało 2,05 km dróg gminnych. Zaprocentowało to uzbrojeniem 3 działek, jedna została już oddana w użytkowanie wieczyste.

Obecnie w Supraślu prowadzona jest rewitalizacja Parku Miejskiego. Projekt wart jest 4 mln zł, w zdecydowanej większości (ponad 3 mln) finansowany jest z RPOWP na lata 2014-20. Celem projektu jest przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej oraz pobudzenie rozwoju i zmian jakościowych, prowadzonych wspólnie przez władzę samorządową i społeczność. Park Miejski w Supraślu, po rewitalizacji będzie nawiązywać wyglądem do dawnego Ogrodu Bazylianów. Powstanie w nim aleja łącząca obecny Urząd Miejski z Klasztorem. Podzieli ona park na dwie części - reprezentacyjną, z Pomnikiem Orła Białego, oraz rekreacyjną z tężnią solankową, wiatą turystyczną, oraz zaciszem czytelniczym. Zakończenie inwestycji zaplanowane zostało na koniec przyszłego roku.

Ekologiczna gmina Turośń Kościelna

Gmina Turośń Kościelna od kilku lat konsekwentnie realizuje inwestycje wdrażające elementy gospodarki niskoemisyjnej. W 2018 r. zakończyła się realizacja projektu pn. „Modernizacja indywidualnych źródeł energii cieplnej lub elektrycznej”, który obejmował montaż 372 instalacji OZE – gruntowych pomp ciepła, ogniw fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych – w budynkach prywatnych.

Projekt ten był współfinansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. W 2019 r. zostało zrealizowane zadanie pn. „Montaż odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej”, w ramach którego w pięciu świetlicach wiejskich zostały zainstalowane pompy ciepła, natomiast na budynku Urzędu Gminy oraz na dwóch stacjach uzdatniania wody zamontowano ogniwa fotowoltaiczne. Kolejnym krokiem z zakresu efektywności energetycznej jest realizowana w roku 2020 termomodernizacja czterech ostatnich niewyremontowanych świetlic wiejskich oraz siedzib Ochotniczych Straży Pożarnych w Iwanówce, Chodorach, Borowskich Ciborach i Borowskich Michałach. W ramach inwestycji wykonano prace polegające m.in. na dociepleniu stropodachu wraz z wymianą poszycia dachowego, dociepleniu ścian zewnętrznych, wymianie stolarki drzwiowej i okiennej, wymianie instalacji elektrycznej i oświetlenia na energooszczędne, wykonaniu nowych instalacji wodno-kanalizacyjnych oraz centralnego ogrzewania wraz z rekuperacją.

Głównym efektem przeprowadzonych termomodernizacji jest zwiększenie efektywności energetycznej budynków: zmniejszeniu ulegnie zapotrzebowanie i zużycie energii cieplnej oraz mniejsza będzie emisja gazów cieplarnianych. Warto podkreślić, że wiejskie świetlice zyskały zupełnie nowy, estetyczny i ujednolicony pod względem kolorystyki wygląd. Tak przygotowane obiekty będą służyły przez wiele lat zarówno Ochotniczym Strażom Pożarnym, jak i mieszkańcom – tutaj będą mogli spotykać się i organizować szereg ważnych dla społeczności wydarzeń.

Całkowita wartość projektu to prawie 2,8 mln zł. Realizacja inwestycji była możliwa dzięki wsparciu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, działanie *Efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej*, w wysokości prawie 900 tys. zł.

Rok 2020 to także szereg inwestycji drogowych w gminie: ukończone zostały prace związane z przebudową ul. Strażackiej w Turośni Kościelnej oraz ul. Piaskowej w Niewodnicy Koryckiej. Wsparcie z Funduszu Dróg Samorządowych umożliwi remonty kolejnych dróg w roku 2020 i 2021: w miejscowościach Borowskie Żaki, Stoczki, Trypucie oraz ulica Polna w Niewodnicy Kościelnej. Realizacja przedsięwzięć wpłynie na poprawę bezpieczeństwa na drogach oraz na wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy Turośń Kościelna.

Słoneczne przedszkole w ekologicznym Wasilkowie

” 6,5 mln złotych trafi do Wasilkowa na wsparcie edukacji przedszkolnej. 23 września i 8 października 2020 r. podpisane zostały umowy na realizację projektu pn. „Nowoczesne Przedszkole Słoneczne w Wasilkowie - rozbudowa w ramach projektu zintegrowanego”.

Środki pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego i są efektem działań wyrównujących szanse edukacyjne na terenie BOF.

Budynek przy ulicy Polnej zostanie rozbudowany o nowe skrzydło, przedszkole otrzyma nowe wyposażenie oraz powstanie 125 nowych miejsc dla dzieci i 18 nowych miejsc pracy, w tym 10 dla nauczycieli.

W nowym skrzydle powstaną m.in.: zaplecze kuchenne, sale do prowadzenia zajęć, liczne pomieszczenia specjalistyczne, gospodarcze i dla personelu. Budynek przedszkola zostanie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez budowę platform przyschodowych oraz montaż windy osobowej. Dodatkowo wokół budynku powstanie parking, zamontowane zostaną stojaki na rowery. Projekt zakłada również gruntowny remont łazienek w budynku przedszkola przy ulicy Sienkiewicza.

Warto podkreślić, że w tej gminie od 3 lat realizowany jest program „Poprawy jakości powietrza poprzez wymianę kotłów węglowych na ogrzewanie ekologiczne”. Wszystkie osoby, które złożyły wnioski w 2020 r. zakwalifikowały się do udziału w projekcie. Podpisano umowę z 24 właścicielami gospodarstw domowych, którzy zdecydowali się na zamianę w swoich domach tradycyjnych „kopciuchów” na ekologiczny system grzewczy. Wymiana kotłów przyczyni się do poprawy jakości powietrza w gminie. Samorząd przeznaczył na ten cel 129 tys. zł. Burmistrz Wasilkowa zapowiada kontynuację tych działań w kolejnych latach. Do tej pory udało się wymienić prawie 100 pieców węglowych na ekologiczne.

Dobry start przedszkolaków z Zabłudowa

” Uczyli się programowania, odkrywali, jak powstaje fala dźwiękowa, tańczyli latino i taniec klasyczny. Ćwiczyli matematykę, gimnastykowali twarz na zajęciach logopedycznych, język na angielskim, ciało na zajęciach gimnastycznych. Samodzielnie przygotowywali zdrowe posiłki, zajmowali się robotyką - tak od stycznia 2019 roku spędzały czas dzieci z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zabłudowie. To w tej placówce realizowany był zintegrowany projekt „Przedszkole dobre na start” w ramach działań wspierających edukację przedszkolną na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Zajęcia robotyczne, taneczne, muzyczne, teatralne, logopedyczne, gimnastyczne, językowe, dotyczące zdrowego odżywiania odbywały się codziennie w godz. 13.00–16.00. Chętnych nie brakowało – pierwotnie skorzystać miało 80 przedszkolaków, a ostatecznie udział wzięło aż 150 maluchów.

Na najmłodszych czekały również wyjazdy do kina, teatru bądź Centrum Nauki Kopernik. Niestety pandemia koronawirusa pokrzyżowała część planów. Mimo podpisanych umów, możliwa była tylko jedna wizyta w teatrze. Środki spożytkowane zostaną w inny pożyteczny sposób - dzieci otrzymają monitory interaktywne, a na sali gimnastycznej pojawi się nowy sprzęt: głośniki, mikrofony i interaktywna „Taneczna Ściana”.

W projekcie nie zapomniano również o rodzicach, dla których zorganizowano warsztaty pod nazwą: „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”. Dodatkowo sześciu nauczycieli podniosło kwalifikacje na szkoleniach i studiach podyplomowych.

„Przedszkole dobre na start” to również duże inwestycje w dziedzinie infrastruktury. Dzięki dotacji powstało 50 nowych miejsc w przedszkolu w Zabłudowie, którego siedziba przeszła gruntowną modernizację. Więcej przestrzeni, dodatkowe, kolorowe sale, nowoczesne wyposażenie – stary budynek dostosowano do najwyższych standardów służących przedszkolakom.

Całkowita wartość projektu to ponad 3,7 mln zł, z czego dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego – prawie 2,1 mln zł.

Warto dodać, że w Zabłudowie rozpoczęła się długo wyczekiwana rewitalizacja zabytkowego parku. Obszar objęty jest opieką konserwatora zabytków, w związku z tym konieczne było uzyskanie określonych decyzji i opinii ze strony różnego rodzaju instytucji. Umowa z wykonawcą została podpisana 27 lipca 2020 roku. Realizacja inwestycji potrwa do końca lipca 2021 roku. Oczyszczenie i uporządkowanie terenu, budowa alejek z ławkami i oświetleniem, tarasy widokowe przy stawie, amfiteatr wraz ze sceną – już niedługo zaniedbany dotychczas park zyska zupełnie nowe oblicze i stanie się wizytówką miasta i gminy. Wartość całej inwestycji to około 4,2 mln zł z czego 80% to środki zewnętrzne, z Unii Europejskiej.

